

Haima

per un

Sàhara

Lliure

2013

Divendres 17 de maig
Edifici del Rectorat de la Universitat de
Lleida (Plaça Víctor Siurana, núm 1)

Índex

Presentació

pàg. 3

Context

pàg. 4

Programa [17.05.2013]

pàg. 6

Moció

pàg. 8

Reportatge

pàg. 10

Material fotogràfic

pàg. 15

Presentació

Un any més aixequem la **Haima per un Sàhara Lliure** de la mà de l'Associació d'Amics del Sàhara de les Terres de Ponent, la Plataforma de Joves KooXacció, l'Ajuntament de Lleida i l'Oficina de Desenvolupament i Cooperació de la UdL, la Coordinadora d'ONGD i aMS de Lleida, la Fundació Lleida Solidaria, La Baldufa i Mags del Món.

Durant la Jornada es difondrà el conflicte del Sàhara Occidental, es duran a terme tallers de henna i degustació de te a càrrec de les famílies sahrauís que viuen a Lleida juntament amb música, màgia, col·loquis, exposicions i taula rodona per aprofundir i conèixer la situació del Sàhara Occidental.

Un any més aixequem la Haima, perquè no oblidem, ens doneu un cop de mà?

Context

SAHRAUÍS: NO MÉS SILENCIS

Fa 38 anys, Espanya abandona sense descolonitzar el Sàhara Occidental a mans de Marroc i Mauritània. El país el guanya l'Estat alauita, que amb la invasió 'la Marxa Verda' i les bombes de napalm i fòsfor blanc, empeny els sahrauís desert endins i ocupa la seua terra, rica en bancs de pesca i fosfats.

Actualment, el Sàhara Occidental -la potència administradora del qual és Espanya-, està majoritàriament sota control marroquí. Malgrat que la sobirania d'aquest Estat no la reconeixen ni els organismes internacionals ni cap país, Marroc l'administra, n'explota els recursos, tortura els sahrauís, expulsa periodistes, amb la complicitat

i el silenci dels governs occidentals –sobretot de França, Estats Units i Espanya.

La zona roman des dels anys 80 dividida per un mur minat a banda i banda –el segon més llarg després de la muralla xina- que separa un poble entre els territoris ocupats pel Marroc i els 'territoris alliberats' pel Front Polisari. A més, unes 180.000 persones malviuen des de 1975 als camps de refugiats de Tindouf (Algèria), en un dels deserts més inhòspits de la Terra. A l'abric de petites cases d'adob i tendes de lona (*haimes*), castigats per les dures temperatures i la

“Marroc l'administra, n'explota els recursos, tortura els sahrauís, expulsa periodistes, amb la complicitat i el silenci dels governs occidentals”

manca d'aigua, sobreviuen gràcies a l'ajut internacional. Són, juntament amb el cas palestí, l'exili forçós més llarg de la història recent.

Des que al 1991 se signà l'alto el foc entre Marroc i el Front Polisari, i Nacions Unides establí la Missió per al Referèndum del Sàhara Occidental, la consulta no s'ha celebrat mai. El fracàs de l'ONU ha estat i continua sent colossal, i car.

el foc i el seu exèrcit matés un nen de 14 anys durant la repressió de la protesta pacífica al campament de Gzeim Izik, considerada l'inici de la primavera àrab.

La República Àrab Sahrauí Democràtica, proclamada al 1976, és membre de la Unió Africana des del 1984 i està reconeguda com a govern legítim del Sàhara Occidental per més de vuitanta països, entre els què no hi ha Espanya.

“El fracàs de l'ONU ha estat i continua sent colossal, i car.”

Les pressions de Marroc i França han aconseguit que aquesta Missió sigui l'única a tot el món que no inclogui la vigilància dels drets humans, tot i que la xifra d'assassinats i desapareguts en el conflicte supera percentualment, quant al conjunt de la població, a Argentina o Xile. Malgrat que al 2010, Marroc trenqués l'alto

deia el poeta Stanislas de Boufflers que l'oblit és una segona mort que les ànimes temen més que la primera. Nosaltres no podem oblidar.

Leo Badia

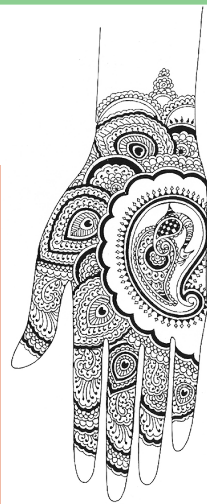
Programa

Durant tot el dia

Exposició

Lloc: enfront de l'Edifici del Rectorat de la UdL.

La Fundació Lleida Solidària ens apropa el poble sahrauí: els seus orígens, estructura social, territori que abasta, economia, dona, família, infància i educació, història i situació actual i els projectes de la FLS, tant a territoris alliberats del Sàhara Occidental com als campaments de refugiats de Tindouf, (Algèria).

Matí

9.30h.

Plantada de la Haima.

10.00 a
13.00h.

Tallers de Jocs interactius sobre la situació del poble sahrauí amb Centres Educatius de Lleida.

11.00h.

Atenció mitjans de comunicació.

Tarda

17.30h.

A partir de les 17.30h començaran els **tallers de henna i preparació de te**, a càrrec de les famílies sahrauís que viuen a Lleida. Durant la tarda es realitzarà l'**intercanvi d'experiències** al voltant del Sàhara de la mà de KooXacció i famílies sahrauís. També gaudirem de la **màgia solidària** amb el Sàhara per part de Mags del Món.

19.30h.

Taula rodona, a càrrec de:

- *Brahim Dahane*, activista pels Drets Humans al Sàhara Occidental.
- *Juan Soroeta*, professor de Dret Internacional Públic a la Universitat del País Basc.

Lloc: Sala de Juntes de la 2a planta de l'Edifici del Rectorat de la UdL (Pl. Víctor Siurana, 1-Lleida).

Moció

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El 8 de novembre de 2010 el Campament de Gdeim Izik, als afores d'Al-Aaiun, organitzat per milers de persones sahrauís per protestar per les seves deplorables condicions de vida, va ser dissolt violentament per les forces d'ocupació marroquines causant víctimes i desapareguts.

Aquest campament de més de 20.000 persones pretenia denunciar la situació en què viuen els i les sahrauís al Territori No Autònom del Sàhara Occidental, últim territori d'Àfrica pendent de descolonització sota tutela del Consell de Seguretat de les Nacions Unides. Una situació de contínues violacions de drets humans, espoli dels seus recursos naturals, detencions arbitràries, desaparicions i tortures.

Pel que s'ha vingut a reconèixer com l'inici de la Primavera Àrab, amb aquesta dissolució violenta per part de la força ocupant marroquina, el règim del Marroc va procedir a detenir i a obtenir declaració sota tortura a 24 sahrauís per responsabilitzar-los de la mort d'agents marroquins en els esdeveniments del desmantellament violent de Gdeim Izik.

Posteriorment, i tot i no tenir jurisdicció sobre el Territori No Autònom del Sàhara Occidental, el règim marroquí va procedir a jutjar-los en un tribunal militar que, segons el parer de nombrosos observadors internacionals, no va comptar amb les degudes garanties per falta de proves. Les armes amb què suposadament van ser assassinats els agents no tenien empremtes dactilars dels acusats. A més, només es va practicar una prova forense i no es va realitzar cap test d'ADN.

Després de nou dies de judici i set hores de deliberació el tribunal militar marroquí va condemnar a nou activistes a cadena perpètua, a quatre a 30 anys de presó, a altres deu a penes d'entre 20 i 25 anys i als dos últims a dos anys de presó. Aquestes penes duríssimes suposen un nou atemptat contra el poble sahrauí, contra el seu dret d'autodeterminació i la seva existència, ja que es tracta d'un poble sotmès permanentment a violacions per part de la força ocupant marroquina.

Diferents institucions europees, parlaments nacionals i el propi Parlament Europeu han vingut sistemàticament denunciant aquestes violacions i exigint que la Missió de les Nacions Unides desplegada a la zona (MINURSO, Missió de Nacions Unides per al

referèndum al Sàhara Occidental), monitoritzi el respecte a els drets humans del poble sahrauí. El passat 7 de febrer, l'última sessió del Parlament Europeu, va aprovar el seu mandat per a la XXII sessió del Consell de Drets Humans de Nacions Unides a celebrar a Ginebra del 25 de febrer al 22 de març on se sol·licita, a més d'una solució justa i duradora al conflicte mitjançant l'exercici d'un referèndum d'autodeterminació, la llibertat de tots els presos polítics sahrauís.

Resolució del Parlament Europeu, de 7 de febrer de 2013, sobre el 22° període de sessions del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides (2013/2533 (RSP))

21. Manifesta la seva preocupació pel fet que segueixin violant els drets humans al Sàhara Occidental, demana que es protegeixin els drets fonamentals del poble del Sàhara Occidental, inclosos la llibertat d'associació, la llibertat d'expressió i el dret de manifestació, exigeix l'alliberament de tots els presos polítics sahrauís, saluda el nomenament d'un enviat especial per al Sahel i destaca la necessitat d'un seguiment internacional de la situació dels drets humans al Sàhara Occidental; dóna suport a una solució justa i duradora del conflicte basada en el dret a l'autodeterminació del poble sahrauí, de conformitat

amb les resolucions de les Nacions Unides;

Per tot l'exposat anteriorment,

S'ACORDA

Subscriure el mandat del Parlament Europeu a la XXII sessió del Consell de Drets Humans de Nacions Unides i **exigir al regne del Marroc la llibertat de tots els presos polítics sahrauís**, inclòs el Grup de 24 presos de Gdeim Izik, recentment condemnats per un tribunal militar marroquí, així com **demanar la protecció dels drets fonamentals del poble sahrauí**, destacar la necessitat d'un **mecanisme internacional de seguiment dels drets humans al Sàhara Occidental** i donar **suport a una solució del conflicte basada en l'exercici del dret a l'autodeterminació** del poble sahrauí, com estableixen nombroses resolucions de les Nacions Unides.

Enviar el present acord al ministre d'Afers Exteriors, Ambaixador del Marroc a Madrid, al Cònsol del Marroc a Barcelona, al President del Congrés de Diputats, al President del Senat, a la Presidenta del Parlament de Catalunya, President del Parlament Europeu i l'alta representant de la Unió Europea per a Afers Exteriors i Política de Seguretat.

[\(Descarrega Model Proposta de Moció\)](#)

Reportatge

SAHRAUÍS: DIES DE PEDRA I SORRA

L'hamada és el paisatge més agre de la Terra. El desert de roca i arena que li dona nom, no és l'únic que desdibuixa, fins i tot les ombres dels qui refugia. Des de fa 38 anys, a l'hamada de Tindouf, el món condemna uns 180.000 sahrauís a ser un punt borrós a l'horitzó. L'oblit que hi fa nit, fa créixer dia rere dia, el silenci més inhòspit de tots.

Els refugiats sahrauís constitueixen, juntament amb el cas palestí, l'exili col·lectiu més llarg de la història recent. L'any 1975, la invasió per part del Marroc del seu territori —abans 'província' espanyola— els forçà a fugir a corre-cuita, sota les bombes de Napalm, fins al desert algerià, deixant enrere una cobdiciada terra amb vistes al mar. Un èxode gens bíblic que, a hores d'ara, no els ha retornat la terra promesa.

Des que al 1991 se signà l'alto el foc entre el Marroc i el Front Polisari, i Nacions Unides establí la Missió per al Referèndum del Sàhara Occidental (MINURSO), els refugiats han viscut dos cops com es preparava el procés de retorn per a la realització de la consulta, i com s'allargava fins a no celebrar-se mai. Frank Ruddy, que fou vicepresident de MINURSO, ha afirmat en diverses ocasions que el referèndum fou, i continua sent, "un fracàs colossal i tremendament car que ha fet de l'ONU la riota

del món sencer". L'exambaixador nordamericà li retreu haver cedit a les pressions del Marroc, tot i que el Regne alauita ja va perdre la reclamació de sobirania sobre aquests territoris al 1975 davant el Tribunal de Justícia de La Haia.

A dia d'avui el pla de pau continua estancat, tot i que el passat octubre, i per primer cop en la història, un enviat personal del secretari general de Nacions Unides pel Sàhara Occidental, en visités la capital i es

reunís amb els seus representants. La mediació de Christopher de Ross, que va portar un bri d'esperança als sahrauís, havia estat reprovada mesos abans pel govern marroquí i criticada també pel ministre espanyol d'Afers Exteriors i Cooperació, José Manuel García-Margallo.

Un recent informe de l'organisme independent International Crisis

Group (ICG) sobre el Sàhara Occidental assenyala que la situació d'impasse que es pateix respon a un càlcul de les parts segons el qual els costos del conflicte són acceptables. L'ICG estima però que aquesta anàlisi no té en compte l'elevat preu que estan pagant els Estats -i que bloqueja el desenvolupament del Magrib- i sobretot la població civil. La pobresa i l'exili als campaments de Tindouf, la repressió dels sahrauís que viuen en territori controlat pel Marroc, els presoners,

despeses militars, diplomàtiques i financeres dels Estats o el potencial factor d'inestabilitat que suposa. L'àrea del Sàhara Occidental, nord de Mauritània i sud-est d'Algèria -afirmen- s'ha convertit en una zona de tràfic il·legal de drogues, persones i armes. Entre els riscos, també la possibilitat de noves escalades militars i l'augment de l'activitat terrorista. Sense anar més lluny, l'atac a la planta petrolera d'In-Aménas, a Algèria.

Espanya, que segons Nacions Unides és encara la potència administradora del Sàhara Occidental, ha actuat guiada per motius geoestratègics, econòmics i polítics, de la mateixa manera que de la mà del Marroc ho han fet França i els Estats Units. L'espoliació dels recursos naturals del Sàhara al marge de la població autòctona per empreses marroquines i occidentals -espanyoles i catalanes incloses-, així com els interessos internacionals per controlar les polítiques de migració, agrícoles i pesqueres, han fet que del pols entre la realpolitik i la legalitat internacional n'hagin sortit sempre derrotats els drets humans.

Un estudi publicat l'any passat per la Universitat del País Basc assegura que les xifres de persones assassinades o desaparegudes en el conflicte del Sàhara Occidental superen de forma

percentual, respecte el conjunt de la població, a països com Argentina o Xile, i s'apropen a d'altres que han patit violència massiva com ara Guatemala i Timor Oriental. Tot i així, no s'ha produït mai la reparació del dany a les víctimes, ni el retorn al seu lloc d'origen, malgrat que des de fa més de vint anys el conflicte ja no té una dimensió armada.

Prorrogada successivament, MINURSO continua sent l'única missió de pau de Nacions Unides que no compta amb un mandat de verificació dels drets humans. Cada cop són més les veus que s'aixequen per reclamar una visió del conflicte més enllà de la política, les disputes territorials i, fins i tot, de l'ajuda humanitària, i situar-lo en l'àmbit de la defensa dels drets fonamentals. La població sahrauí viu separada en tres zones: les envaïdes per Marroc, amb una de les reserves més importants de pesca i fòsfats de tot el món; els territoris 'alliberats' al desert, a l'est del mur de 2.720 quilòmetres, infestat de mines, que Marroc construï als anys 80 – seixanta vegades més gran que el de Berlín–; i els campaments de refugiats.

La zona on s'ubiquen aquests campaments va ser cedida per Algèria a la República Àrab Sahrauí Democràtica, proclamada el 27 de febrer de 1976. Membre de ple dret

de la Unió Africana des del 1984, està reconeguda com a govern legítim del Sàhara Occidental per més de setanta estats. Els campaments, administrats autònomament pel Front Polisari, s'organitzen en cinc assentaments o wilayes: Al-Aaiún, Smara, Dajla, Ausserd i 27 de febrer, dividits en districtes, les daïres, al seu torn formades per diferents barris. Duen el nom

de ciutats i enclavaments del seu enyorat Sàhara. Una evocació diària que no evita que el pas del temps el desdibuixi, no pas sense dolor, en el record dels més vells i en la imaginació dels més joves.

Des de dalt d'algun petit turó, es divisen fins a l'horitzó una munió in comptable de petites cases d'adob, de velles haimes, de tancats de ferralla on es guarden les cabres i algun imponent dromedari. A les daïres, hi trobem alguns serveis comuns: dispensari, escoles,

alcaldia, un petit hort, punts de distribució d'aliments... Sense subministrament general d'energia elèctrica, la llum s'obté a partir de generadors o plaques solars, si es poden adquirir. Mentre que l'aigua, escassa, es reparteix en camions cisterna cada quinze dies o mitjançant col·lectors fins als dipòsits.

El refugi 'provisional' a l'hamada,

on fa prop de quaranta anys es van plantar les tendes de lona, es perllonga indefinidament. No hi creix futur en una terra on les temperatures màximes a l'estiu superen els 50º, on moltes nits d'hivern gela, on el vent bufa carregat de sorra. Sobre milers de haimes obertes al cel com a paraigües, l'aigua no hi cau pràcticament mai, i quan ho fa, inunda i devasta com al 2006, al 2008...

Produeix, si més no un calfred, que

en la tradició oral del poble sahrauí existeixi una temuda maledicció que diu: "Que Déu t'envii a l'hamada". Allí és on ara ells malviuen, preguntant-se el nom del déu o dels déus que ho han fet possible. El dels mortals el coneixen prou.

Sense possibilitat d'autoabastir-se, la població depèn de l'ajuda internacional. Les aportacions de Nacions Unides, de governs locals, nacionals i ONG que fins fa poc garantien l'alimentació bàsica diària s'han vist dràsticament reduïdes. El Fons Català de Cooperació al Desenvolupament i la Coordinadora Catalana d'Ajuntaments Solidaris amb el Poble Sahrauí alertaven a finals d'any de la situació d'emergència que es viu als campaments, amb quadres preocupants de desnutrició i anèmia, sobretot en els més petits i les dones embarassades.

Sense expectatives de feina ni alternatives de vida, enmig de les difícils condicions que suposa la dependència permanent, alguns s'embarquen en nous èxodes cap a tercers països per poder treballar, tirar endavant els seus projectes de vida i obtenir recursos econòmics per ajudar les seues famílies. Tornar 'a casa' suposa noves frustracions que comencen a fer trontollar la supervivència col·lectiva d'un poble on els amplis llaços de família i solidaritat en són els fonaments.

Des del segrest de tres cooperants l'octubre de 2011, l'autoria del qual encara cueja als campaments, la seguretat dels forasters s'ha vist més reforçada. El Front Polisari s'encarrega d'escortar-nos al nostre punt de destí i assegurar-se, dia rere dia, que estem bé. Aquell succés que va acabar amb els tres cooperants alliberats, ha augmentat encara més la impotència dels sahrauís i el seu aïllament. Tot i així, els viatges als campaments que des del 1995

Quan acluco els ulls, es repeteixen per sempre més les imatges de la primera nit enmig del no res. Sota un cel panxut carregat d'estels, la mirada serena rere el turbant del qui espera i, ja a casa, el regust del te verd. Primer, amarg com la vida, després, dolç com l'amor i, a la tercera, suau com la mort, m'expliquen. L'endemà, esvait el fred, el calor de la gent sota el sol, la rialla. Jo, immensament, no oblidaré.

Text: Leo Badia

Fotos: Saleh Brahim i Ester Camí

(Reportatge publicat al suplement Lectura, diari Segre, el 31 de març de 2013)

organitzen les diferents delegacions del Polisari i associacions afins continuen realitzant-se malgrat les dificultats. El passat desembre, 700 persones d'arreu de l'Estat espanyol, majoritàriament famílies que acullen nens i nenes sahrauís en el marc del Programa Vacances en Pau –que data del 1979–, van aterrar a Tindouf, la porta algeriana als campaments. De Catalunya en van viatjar una vuitantena, set de les quals de diferents indrets de Lleida.

Material Fotogràfic

[Lleida 2013]

Organitza:

Col·labora:

